

АНАЛІЗ ЗМІСТУ ЗМАГАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КВАЛІФІКОВАНИХ БАДМІНТОНІСТІВ

Іван КАРАТНИК, Оксана ГРЕЧАНЮК

Львівський державний університет фізичної культури

Анотація. Стаття присвячена аналізу параметрів змагальної діяльності та вивченню технічного арсеналу кваліфікованих бадмінтоністів 15-17 років на основі відеоаналізу одиночних ігор Чемпіонатів України 2007-2008 років. Одержані нами результати порівняно із відповідними показниками провідних бадмінтоністів світу.

Ключові слова: параметри змагальної діяльності, кількісна оцінка технічних дій, кваліфіковані бадмінтоністи.

Постановка проблеми. Рациональне управління підготовкою спортсменів можливе за умов наявності об'єктивної інформації щодо структури і змісту змагальної діяльності конкретного спортсмена (команди) та порівняння цих показників з модельними параметрами змагальної діяльності спортивної еліти у відповідному виді спорту [1; 4].

Питання кількісної оцінки технічної майстерності надзвичайно важливе для керування тренувальним процесом в спортивних іграх. Збір статистичного матеріалу щодо ігрових дій спортсменів безпосередньо під час гри є сьогодні дуже важливим.

Інтенсифікація ігрової діяльності потребує пошуку шляхів оптимізації всіх видів підготовки і, в тому числі, технічної підготовки. Від грамотного вирішення завдань навчання технічних дій, оптимального і поступового розподілу навчально-програмного матеріалу за роками навчання багатолітньої системи занять в більшості залежить якість технічної підготовки і рівень спортивної майстерності гравців [7; 9; 10].

Для бадмінтону важливе значення має можливість визначення ефективності технічних дій у зв'язку з інтенсивністю гри (темпом обміну ударами). Схожа інформація може використовуватися як для безпосередньої корекції ходу конкретної гри, так і для моделювання різних режимів виконання тренувальних вправ [2; 7].

Визначає проф. Платонов В.М. – техніка виду спорту вдосконалюється у залежності від змін правил змагань і суддівства, покращення спортивного інвентарю [5].

За останні роки ряд таких перемін відбувся й у бадмінтоні. Зокрема, збільшення технічного арсеналу ударів у зв'язку з удосконаленням інвентарю (ракеток, кросівок); зміна способу переміщення через запровадження синтетичного покриття; збільшення швидкості гри збільшення кількості помилок у зв'язку зі зміною правил змагань. Все це зумовлює зростаючу потребу в детальній аналізі змагальної діяльності бадмінтоністів.

Мета останніх досліджень і публікацій. Одними із перших до аналізу змагальної діяльності бадмінтоністів звертаються Рибаків Д.П., Штільман М.І., (1982), Смірнов Ю.М. [3; 6; 8].

У 2001 році Жбанков О.В., Купріянов Д.Н., Ільїн Ю.М. для аналізу змагальної діяльності створили комп'ютерну інформаційно-методичну систему „Бадмінтон”, що використовується безпосередньо в спортивному залі (під час турніру або тренувального заняття) [2].

У дослідженнях Сідорова І.П. (2004) проведено аналіз параметрів змагальної діяльності і кількісна оцінка технічних дій провідних бадмінтоністів світу [7].

У аналізі техніко-тактичних дій фінальних ігор в одиночних категоріях особистого чемпіонату України 2006 року зробили О. Давиденко та А. Карпенко [11].

Зростає потреба аналізу змагальної діяльності бадмінтоніста після запровадження нових правил.

Мета дослідження. Проаналізувати зміст параметрів змагальної діяльності кваліфікованих бадмінтоністів 15-17 років.

Завдання дослідження.

1. Проаналізувати науково-методичну літературу з питань змісту змагальної діяльності бадмінтоністів.

2. Зробити аналіз параметрів змагальної діяльності та вивчити технічний арсенал кваліфікованих бадмінтоністів 15-17 років.

3. Порівняти параметри змагальної діяльності та кількісні параметри оцінки технічних дій провідних бадмінтоністів світу та кваліфікованих бадмінтоністів 15-17 років з України до та після зміни правил гри.

Методи дослідження.

1. Теоретичний аналіз і узагальнення науково-методичної літератури.

2. Педагогічне спостереження за допомогою відеозйомки.

3. Методи математичної статистики.

Організація дослідження. Впродовж 2007-2008 років нами було проведено відеозйомку одиночних зустрічей юнаків 15-17 років зі спортивною кваліфікацією КМС та МС в час низки змагань. Зокрема, Чемпіонатів України (2007, 2008 років), Чемпіонату України серед 1990 р. н. і молодших (2007 рік), Чемпіонату України (перша ліга) (2008 рік). Загалом проаналізовано 12 одиночних матчів 24-х спортсменів (20 МС, і 4 КМС).

Результати дослідження та їх обговорення.

Як вказують фахівці Рибakov Д.П., Шпільман М.І., (1982), Смірнов Ю.М. (1990), діяльність бадмінтоніста відбувається в такому режимі: розіграш волана триває в середньому 10-15 с (в окремих випадках до 30-50 с), подача – 7-10 с. Чистий ігровий час у геймі. При 20-70 розіграшах волана в геймі. В ігровий день, що складається із шести матчів, розіграшів може доходити до 420; чистий ігровий час у ряді випадків 1 год.-1 год. Частота серцевих скорочень в момент гри 130-195 уд/хв. Один розіграш складається з 30 ударів. Навіть якщо дві третини цих ударів спрямовані по кутах корту (довжина корту по діагоналі 8,5 м), то протягом одного розіграшу очка бадмінтоніст пробігає близько 100 м. При типовому розрахунку ця величина за матч складає 9 км [3; 6; 8].

Сідоров І.П. на основі аналізу ігор чоловічої одиночної категорії змагань вищого класу (чемпіонати Світу, Європи, Олімпійські ігри, різні Кубкові зустрічі) з бадмінтону, що відбулися в 1997-2003 роках виділяє наступні параметри змагальної діяльності провідних бадмінтоністів світу: середня тривалість гейму в зустрічі 28,8 хв.; середня тривалість чистого ігрового часу 7,8 хв.; середня кількість ударів в геймі (на одного гравця) 241,6; середній темп гри 0,53 уд./с [7].

Узагальнюючи параметри змагальної діяльності кваліфікованих бадмінтоністів України 15-17 років ми отримали такі дані: середня кількість розіграшів волана в геймі 82,42; середня тривалість гейму в зустрічі 11,78 хв.; середня тривалість чистого ігрового часу в геймі 3,82 хв.; середня кількість ударів в геймі (двох гравців) 246,33; середня кількість розіграшів волана в зустрічі 82,42; середня тривалість зустрічі 28,99 хв.; середня тривалість чистого ігрового часу в зустрічі 8,85 хв.; середня кількість ударів в зустрічі 277,13 (на одного гравця); середня кількість ударів в зустрічі 554,25 (двох гравців); середній темп гри 1,18 уд./с.

Роблячи порівняння параметрів змагальної діяльності ми бачимо, що такі показники українських спортсменів як середня тривалість гейму в зустрічі, середня тривалість чистого ігрового часу, середня кількість ударів в геймі (на одного гравця) практично в дві рази менше ніж провідних бадмінтоністів світу. Щодо темпу гри, то ми виявили більш швидку гру українських бадмінтоністів з України. Різницю між показниками в швидкості гри ми пояснюємо тим, що результати провідних спортсменів світу були зроблені за роки 1997-2003, а наші за роки 2007-2008 роки, на що безперечно вплинули зміни правил гри в бадмінтон в 2006 році, що призвело до зменшення загального часу гри та підвищення її інтенсивності (табл. 1).

Зміст змагальної діяльності кваліфікованих спортсменів у бадмінтоні визначається техніко-тактичними діями, що застосовуються ними в процесі гри. Аналіз змагальної діяльності

ності дав нам можливість визначити значущі компоненти змагальної діяльності бадмінтоністів. До них увійшли подачі, удари при грі зверху (високий, укорочений, зрізка, смеш), удари при грі знизу (на сітку, високі, плоскі), плоскі удари, удари при грі в зоні сітки (відкидка, підставка, добивання, змітання, перевід).

Таблиця 1

Параметри змагальної діяльності провідних бадмінтоністів світу та кваліфікованих бадмінтоністів України

№	Показники змагальної діяльності	За даними Сидорова І.П.	За нашими даними
1.	Середня тривалість гейму в зустрічі (хв.)	28,8	11,8
2.	Середня тривалість чистого ігрового часу в геймі (хв.)	7,8	3,8
3.	Середня кількість ударів в геймі (на одного гравця)	241,6	123,2
4.	Середній темп гри (уд./с.)	0,53	1,03

У дослідженні Сидорова І.П. проведено кількісну оцінку технічних дій провідних бадмінтоністів світу (% від середньої кількості ударів в геймі 241,6). Аналізувалися ігри чоловічої одиночної категорії змагань високого класу (чемпіонати Світу, Європи, Олімпійські ігри, різні Кубкові зустрічі) з бадмінтону, які відбулися в 1997-2003 роках [7].

Даним автором були одержані наступні результати: найбільшу кількість ударів складає короткий прийом відкидка від сітки відкритою і закритою стороною ракетки (відповідно 9,6 і 10,3%); смеш 10,3%; приблизно однакове процентне співвідношення (від 7,2% до 7,6%) мають наступні технічні прийоми: коротка подача (яка подавалася в більшості випадків закритою стороною); високий удар по високій траєкторії; укорочений удар; підставка на сітці [7].

У ході наших досліджень при визначенні середнього значення технічних дій, які застосовують у одиночних іграх кваліфіковані бадмінтоністи України 15-17 років, ми одержали наступні результати: найбільшу кількість ударів складає смеш (14,82%); відкидка та підставка складають відповідно 10,88% та 10,13%; удари знизу: в зону сітки – 9,87% та в задню зону – 7,94%; високі далекі удари – 8,29%; коротка подача – 8,01%; укорочений удар – 7,59%; високі удари – 6,8% (рис. 1).

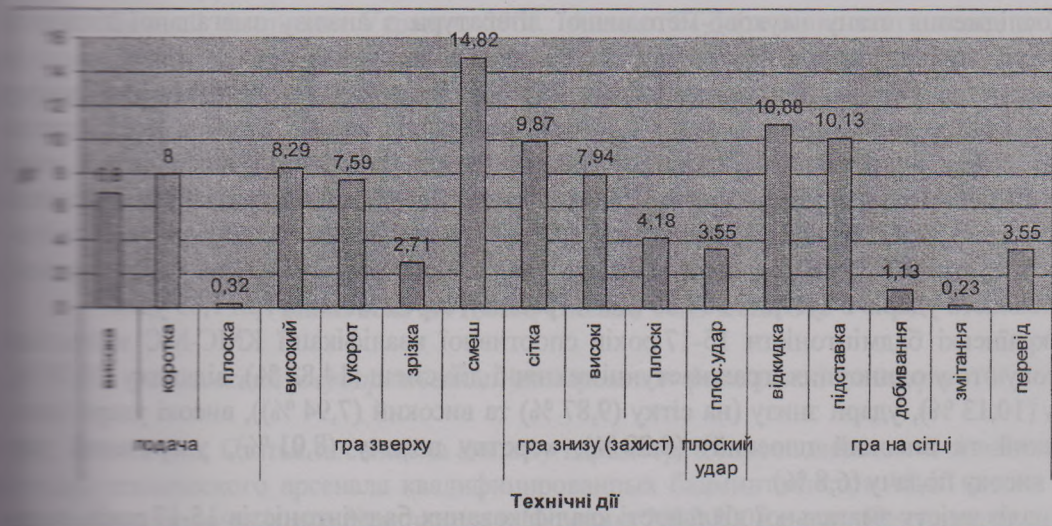

Рис. 1. Середнє значення технічних дій (%) кваліфікованих бадмінтоністів України 15-17 років (n=24) у одиночних зустрічах.

При порівнянні кількісних параметрів оцінки технічних дій відмінностей при використанні укороченого удару та короткої подачі між гравцями світового рівня та кваліфікованими гравцями України не виявлено. Провідні гравці світу більше використовують у порівнянні з українськими спортсменами такі технічні дії: високі удари при грі зверху (10,3 % проти 8,29 %); зрізки (4,5 % проти 2,71 %); відкидки (20,4 % проти 10,88 %); підставки (14,5 % проти 10,13 %); переводи вздовж сітки (5,1 % проти 3,55 %). В свою чергу українські бадмінтоністи більше використовують такі технічні дії: високу подачу (6,8 % проти 4,3 %); смеш (14,82 % проти 10,3 %); високі удари при грі знизу (7,94 % проти 1,5 %); плоскі удари при грі знизу (4,18 % проти 0,6 %) (табл. 2).

Таблиця 2

Кількісна оцінка технічних дій провідних бадмінтоністів світу та кваліфікованих бадмінтоністів України (% від загальної кількості ударів)

%	Технічні дії															
	Подача			Гра зверху			Гра знизу захист			Плоский удар	Гра на сітці					
	високий	коротк.	плоский	високий	укорочений	зрізка	смеш	сітка	високий		плоский	відкидка	підставка	добивання	змітання	перевід
за даними Сідорова І.П.	4,3	7,2	0,04	10,3	7,6	4,5	10,3	7,9	1,5	0,6	3,1	20,4	14,5	1,4	0,13	5,1
наші дані	6,8	8,005	0,32	8,29	7,59	2,71	14,82	9,87	7,94	4,18	3,55	10,88	10,13	1,13	0,23	3,55

Висновок

Дослідження стану науково-методичної літератури з аналізу змагальної діяльності бадмінтоністів виявило потребу у сучасних наукових дослідженнях.

Параметри змагальної діяльності кваліфікованих бадмінтоністів України 15-17 років в одиночних іграх є наступними: середня кількість розіграшів волана в геймі 36,63; середня тривалість гейму в зустрічі 11,78 хв.; середня тривалість чистого ігрового часу в геймі 3,82 хв.; середня кількість ударів в геймі (двох гравців) 246,33; середня кількість розіграшів волана в зустрічі 82,42; середня тривалість зустрічі 28,99 хв.; середня тривалість чистого ігрового часу в зустрічі 8,85 хв.; середня кількість ударів в зустрічі 277,13 (на одного гравця); середня кількість ударів в зустрічі 554,25 (двох гравців); середній темп гри 1,03 уд./с.

Українські бадмінтоністи 15-17 років спортивної кваліфікації КМС-МС найчастіше використовують у одиночних іграх наступні технічні дії: смеш (14,82 %), відкидку (10,88 %), підставку (10,13 %), удари знизу (на сітку (9,87 %) та високий (7,94 %)), високі удари (високий далекий та високий плоский) (8,29 %), коротку подачу (8,01 %), укорочений удар (7,59 %), високу подачу (6,8 %).

Аналіз змісту змагальної діяльності кваліфікованих бадмінтоністів 15-17 років, та порівняння їх із провідними спортсменами світу свідчить, що бадмінтон стає більш темповим видом спорту, а українським бадмінтоністам потрібно звернути увагу на використання таких технічних дій як: високі далекі удари, зрізки, відкидки („свічу”), підставки, переводи.

Зміни у правилах бадмінтону призвели до збільшення швидкості гри. Це потребує введення корегування в навчально-методичний та тренувальний процес бадмінтоністів.

Перспективи подальших досліджень.

В подальших дослідженнях пропонується проаналізувати взаємозв'язки між швидкісно-силовою підготовленістю та змагальною діяльністю кваліфікованих бадмінтоністів.

Список літератури

1. Булатові М. М. Фізична підготовка спортсмена : [навч. посіб.] / Булатова М. М., Платонов В. М. – К. : Олімпійська література, 1995. – 320 с.
2. Жбанков О. В. Информационная система оперативной оценки эффективности физических действий в бадминтоне / О. В. Жбанков, Д. Н. Куприянов, Ю. М. Ильин // Теория и практика физической культуры, 2001. – № 9. – С. 62-63.
3. Лившиц В. Бадминтон / В. Лившиц, А. Галицкий. – Москва : Физкультура и спорт, 1984. – 176 с.
4. Платонов В. М. Організаційно-методичні принципи підготовки спортсменів високої кваліфікації в чотирьохрічних олімпійських циклах / В. М. Платонов, В. О. Дрюков // Актуальні проблеми фізичної культури і спорту : зб. наук. праць. – К., 2003. – С. 20-24.
5. Платонов В. Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические приложения : [учебник для студ. высш. учебн. заведений физ. воспитания и спорта] / В. Н. Платонов. – К. : Олимпийская литература, 2004. – 808 с.
6. Рыбаков Д. П. Основы спортивного бадминтона / Д. П. Рыбаков, М. И. Штильман. – М., доп. – М. : Физкультура и спорт, 1982. – 176 с.
7. Сидоров И. П. Техника игры в бадминтон и некоторые предпосылки к её успешному освоению на этапе начальной базовой подготовки // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту : зб. наук. пр. / за ред. С. С. Єрмакова. – Львів, 2004. – № 1. – С. 350-355.
8. Смирнов Ю. Н. Бадминтон : [учебник для ин-тов физ. культуры] / Ю. Н. Смирнов. – М. : Физкультура и спорт, 1990. – 159 с.
9. Филин В. П. Основы юношеского спорта / В. П. Филин, Н. А. Фомин. – М. : Физкультура и спорт, 1980. – 256 с.
10. Яремко М. Швидкісно-силові характеристики ударних дій кікбоксерів // Молода спортивна наука України : збірник наукових статей аспірантів галузі фізичної культури та спорту. – Львів : ЛДЦФК, 1999. – Вип. 3. – С. 268 – 272.
11. Личный чемпионат Украины 2006 : Анализ ТТД (технико-тактических действий) участников финалов в одиночных категориях. [электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.badminton.kiev.ua/tournament/2006/02/chukr/ttd.htm>

АНАЛИЗ СОДЕРЖАНИЯ СОРЕВНОВАТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ КВАЛИФИЦИРОВАННЫХ БАДМИНТОНИСТОВ

Иван КАРАТНЫК, Оксана ГРЕЧАНЮК

Львовский государственный университет физической культуры

Анотація. Стаття посвящена анализу параметров соревновательной деятельности и технического арсенала квалифицированных бадминтонистов 15-17 лет на основе результатов одиночных игр Чемпионатов Украины 2007-2008 годов. Полученные нами результаты были сравнены с показателями лучших бадминтонистов мира

Ключевые слова: параметры соревновательной деятельности, количественная оценка технических действий, квалифицированные бадминтонисты.

ANALYSIS OF THE CONTENT OF QUALIFIED BADMINTON PLAYERS' COMPETITIVE ACTIVITY

Ivan KARATNYK, Oksana HRECHANYUK

Lviv State University of Physical Culture

Abstract. This article is devoted to analysis of the competitive activity characteristic and to research of the qualified 15-17 years badminton players' technical arsenal basing on the video analysis of Ukrainian Championships (2007-2008) single games. Our results were compared with parameters of the best world badminton players.

Key words: competitive activity characteristics, quantitative assessment of the technical actions, qualified badminton players.